

ПРО ЯКІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Узагальнено роль обліку і звітності в інформаційному забезпеченні діяльності підприємства. Зазначено, що фінансова звітність є, з одного боку, орієнтиром при встановленні більшості об'єктів обліку, на її основі визначаються облікові номенклатури, інформаційні потоки в синтетичному та аналітичному обліку. З іншого боку, балансом та іншою звітністю завершується обліковий процес, формуються на підставі деталізованих облікових даних узагальнені стандартизовані показники для різних користувачів інформації.

Підкреслено, що у час, коли за допомогою комп'ютерно-комунікаційних засобів можна досягти необхідного рівня повноти та оперативності обліково-звітних даних, основна увага має концентруватися на забезпеченні високої якості облікової та звітної інформації.

Розкрито найбільш важливі якісні властивості звітної інформації, що зорієнтовані на споживача та на прийняття управлінських рішень. Саме на другому напрямі, тобто на орієнтації звітності щодо її використання для прийняття управлінських рішень, мають базуватися якісні характеристики.

Дано порівняльну оцінку основоположним якісним характеристикам та принципним обмеженням на корисність звітної інформації для управління. Серед них виділяються такі властивості, як релевантність, що включає своєчасність, необхідність та зворотній зв'язок, а також надійність інформації: можливість її перевірки, репрезентативна достовірність та незалежність. З узгоджувальних якісних властивостей виділено порівняльність звітної інформації. Поряд з якісними ознаками треба враховувати й загальне обмеження на предмет зіставлення вигоди з витратами на інформацію, суттєве обмеження за принципом обачності (консерватизму), а також поріг визнання (суттєвості).

Проаналізовано й інші запропоновані різними авторами якісні характеристики. Висвітлено важливі підходи до покращення якості звітної інформації з метою найбільш повного задоволення різних груп користувачів, узгодження національних та міжнародних правил формування ключових показників фінансової звітності, залучення іноземних інвестицій в економіку України.

Розглянуто актуальні питання обліку та складання фінансової звітності у відповідності з національними та міжнародними стандартами. Проведено порівняльну оцінку якісних характеристик згідно з міжнародними правилами (Концептуальною основою фінансової звітності) та Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Надано пропозиції щодо узгодження національних стандартів формування фінансової звітності з міжнародними.

Ключові слова: *облікова інформація, фінансова звітність, інформаційне забезпечення, користувачі інформації, якість інформації.*

JEL: M 41

Постановка проблеми. Бухгалтерський облік як інформаційна система, в рамках якої мають формуватися об'єктивні дані про стан і рух господарських засобів, результатів діяльності та фінансових відносин суб'єктів господарювання, завжди вважався важливим інструментом у прийнятті управлінських рішень на підприємствах і в установах. Фінансова звітність служить, з одного боку, орієнтиром при визначенні більшості об'єктів обліку, а з іншого, – вона завершує обліковий процес, формуючи на підставі деталізованих облікових даних узагальнені стандартизовані показники для різних користувачів інформації.

За останній час фінансова звітність підприємств постійно зазнає змін, розробляються та вдосконалюються її форми та показники в умовах інтеграційних процесів, входження України у світовий економічний простір.

Незважаючи на те, що Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (далі НП(С)БО) побудовані на основі Міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності (далі МСФЗ), все ж спостерігаються певні розбіжності в оцінці майна підприємств, формуванні результатів діяльності. Це стримує інтеграцію, заважає якісно трансформувати показники діяльності до міжнародних правил складання фінансової звітності.

В той же час постійно вдосконалюються підходи і правила формування звітності на міжнародному рівні. Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку у 2010 р. була затверджена Концептуальна основа фінансової звітності [1] на зміну діючій з 1989 р. [2], у 2015 р. розроблений і опублікований для обговорення проект нової Концептуальної основи обліку [3].

Основна увага при цьому концентрується на підвищенні якості облікової та звітної інформації. Щодо повноти та оперативності інформаційного забезпечення, питань майже немає, оскільки сучасні технічні засоби комп'ютерно-комунікаційного характеру дозволяють своєчасно обробляти будь-які обсяги інформації. Разом з тим, якість інформації відповідно до потреб різних користувачів і, насамперед, власників, потенційних і реальних інвесторів потребує подальшого вдосконалення.

У поданій статті дається трактування якісних характеристик облікової та звітної інформації різними авторами, робиться спроба узагальнити шляхи покращення якості інформації виходячи з міжнародного досвіду та вітчизняної практики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання одержання якісної інформації для управління підприємством завжди гостро стояло як у наукових колах, так і в державному регулюванні обліку і звітності різних країн. Прийняттю на міжнародному рівні основоположних концепцій і, зокрема, щодо якісних характеристик облікової та звітної інформації, передували наукові праці таких вчених, як: Б. Нідлз, Х. Андерссон, Д. Колдуелл [4], Е. С. Хендріксен та М. Ф. Ван Бреда [5], Глен А. Велш і Деніел Г. Шорт [6], Гаррі Волк, Джек Френсіс, Майкл Тієні [7] та ін. На сучасному етапі проблемам якості обліково-звітної інформації, виробленню правил формування звітності згідно з міжнародними нормами, присвячено дослідження багатьох вітчизняних науковців. Слід виділити монографії і методичну літературу з цих питань С. Ф. Голова і В. М. Костюченко [8], М. В. Корягіна та П. О. Куцика [9], А. В. Озеран [10], Л. М. Пилипенка [11], Р. В. Кузіної [12] та ін. Проте

багато питань щодо визначення критеріїв оцінювання якості такої інформації, застосування їх у практичній діяльності вітчизняних підприємств залишились невирішеними.

Мета і завдання дослідження. Метою даного дослідження є узагальнення літературних джерел й набутого досвіду щодо оцінки якості облікової та звітної інформації для різних користувачів. Важливим є також аналіз узгодженості національних П(С)БО та міжнародних стандартів обліку і звітності щодо концепцій та якісних характеристик інформації, вирішення інтеграційних проблем з метою трансформації звітності українських підприємств у звітність, що відповідає вимогам МСФЗ.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розроблені на міжнародному рівні концептуальні основи бухгалтерського обліку визначають ряд характеристик, властивостей, які повинна мати облікова та звітна інформація. У США ці принципи оцінки інформації об'єднані в триступеневу систему. В європейських країнах їх структура є дещо іншою, застосовуються інші назви, але загалом суть їх залишається незмінною. Слід відзначити, що ці характеристики зорієнтовані в основному у двох напрямках: на споживача інформації; на прийняття управлінських рішень.

Останній напрям орієнтації є дуже важливим. Спершу він недооцінювався ні за кордоном, ні у нашій державі. Вважалося, якщо споживач інформації добре підготовлений й поінформований, він сам зможе встановити, яка інформація йому потрібна, а яка ні; де своєчасна, а де несвоєчасна інформація; якої інформації не вистачає, а яка з неї є надлишковою. Основними якісними характеристиками вважалося те, що інформація має бути придатною для сприйняття, мати практичне застосування в управлінні і при прийнятті рішень.

Орієнтація обліку і звітності на компетентного споживача призвела до суттєвих проблем, що виникли в інформаційному забезпеченні користувачів. Серед споживачів інформації зустрічаються різні категорії осіб: це й висококваліфіковані керівники, менеджери, експерти, але загалом – ощадливі інвестори, кредитори. Останні, зазвичай, не повною мірою розуміють основні концепції бухгалтерського обліку, недостатньо орієнтуються в економічній та фінансовій ситуації на підприємстві.

Визначаючи роль і значення обліку та звітності в системі інформаційного забезпечення підприємства, необхідно встановити, на наш погляд, такі основи:

1. Види інформації – місце облікової та звітної інформації в інформаційній системі діяльності підприємства.

2. Користувачі інформації – якісні параметри, орієнтовані на споживача.

3. Призначення інформації – якісні параметри, орієнтовані на прийняття управлінських рішень.

Згадані напрями визначення структури та якісних ознак інформації, необхідної для управління діяльністю підприємств, подано на рис. 1.

В теперішніх умовах основна увага має надаватися якісним характеристикам інформації з позиції прийняття управлінських рішень. Фахівці виділяють кілька якісних показників, на які має спиратися облікова інформація для прийняття рішень. Основними з таких властивостей облікової інформації вважається її доречність та вірогідність.

Під доречністю розуміють те, що облікова інформація повинна мати змогу впливати на прийняття рішень. Вірогідність означає, що облікова інформація повинна бути точною, неупередженою і може бути перевіреною. Виділяють також такі якісні параметри, як

зрозумілість, доречність, достовірність. Але ці характеристики більше орієнтовані на споживача інформації, ніж на прийняття рішень.

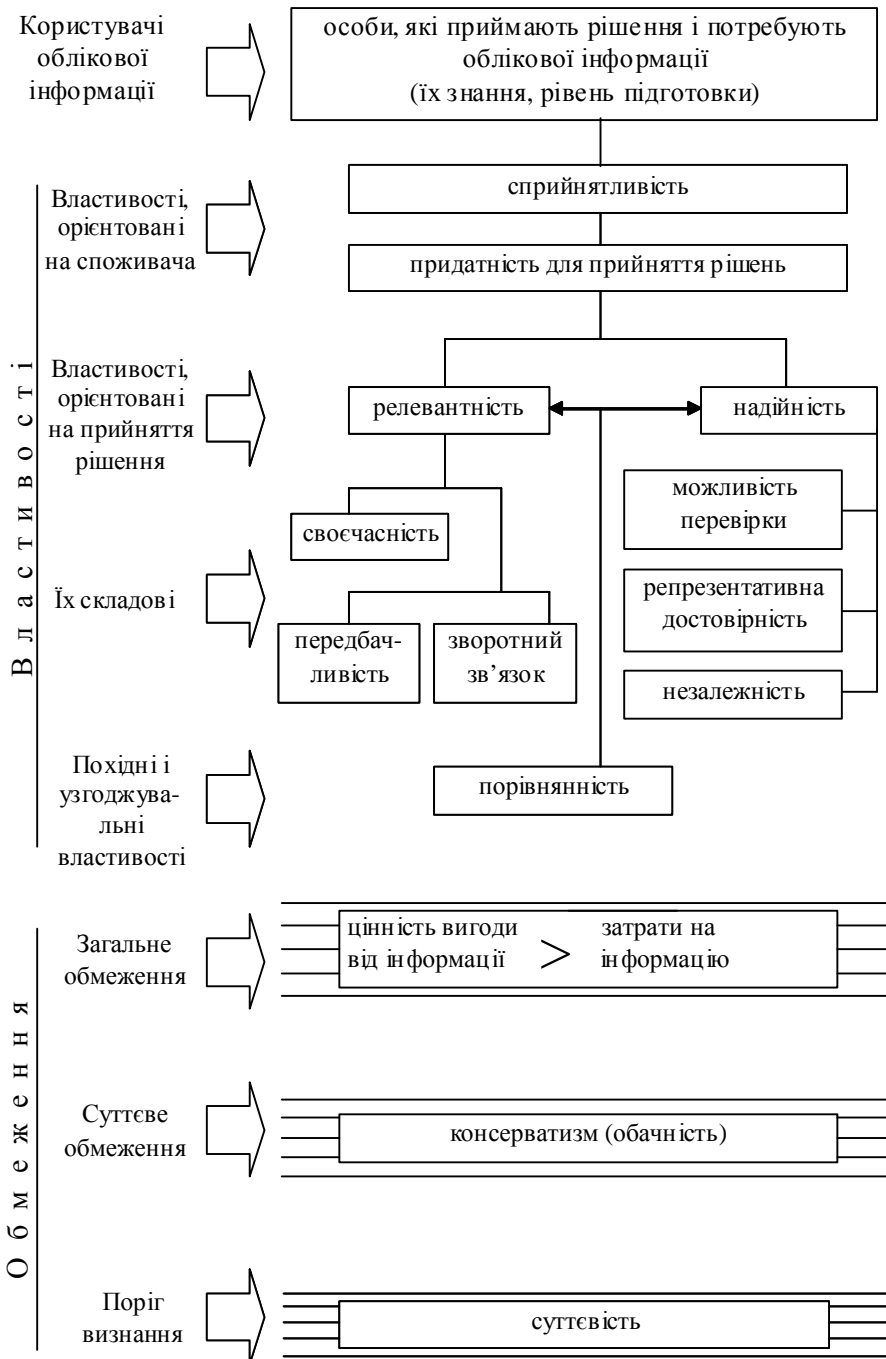

Рис. 1. Якісні характеристики облікової інформації

Е. С. Хендріксен і М. Ф. Ван Бреда основними якісними характеристиками облікової інформації вважають її релевантність та надійність [5, 90]. Релевантність передбачає, що інформація повинна мати пряме відношення або корисне використання у діях, для яких вона призначалася, для того, щоб забезпечити одержання бажаного результату, тобто вона має бути доречною. Виділяються такі складові релевантності: передбачливість, зворотний зв'язок, своєчасність. Поняття передбачливості у цьому випадку взяте із розроблених моделей оцінки інвестицій та згідно з Положенням про стандарти бухгалтерського обліку США, визначається як "властивість інформації, що допомагає її користувачам підвищити вірогідність реальних прогнозів" [5, 92]. Вважалося, якщо облікові дані мають пряме відношення до рішень, що приймаються власниками чи інвесторами, то вони мають входити до моделі інвестиційних рішень. Релевантною щодо цього була інформація, що забезпечувала прогноз майбутніх подій.

У вітчизняній теорії обліку принцип передбачливості в основному пов'язувався з одержанням оперативної облікової інформації про вже здійснені події. Зрозуміло, що підвищення оперативності може наблизити одержання облікової інформації до моменту здійснення самої операції, але не здатне вплинути на майбутні події. Принцип оперативності облікової інформації можна прирівняти до такої якісної характеристики, що визначається в міжнародних стандартах обліку, як своєчасність інформації. Вважається, що несвоєчасна інформація не може бути релевантною, тобто вона має бути придатною для прийняття рішень до того, ніж втратить здатність впливати на ці рішення. У практиці роботи західних фірм принцип своєчасності втілюється в життя через скорочення термінів нагромадження, обробки облікової інформації для якнайшвидшого відображення й доведення до споживачів інформації про зміни у господарському та фінансовому становищі фірми.

Важливим принципом, що визначає ступінь релевантності інформації, є зворотний зв'язок. Мається на увазі, що кожна наступна інформація має відігравати важливу роль в коригуванні попередньої уяви користувачів про діяльність фірми, враховуватися при прийнятті наступних рішень. У вітчизняній теорії обліку даний принцип трактувався як механізм регулювання (впливу), що використовувався в системі управління господарською діяльністю. Цей принцип дозволяє на основі вивчення наявної інформації вносити відповідні корективи в стратегію діяльності підприємства.

Треба зазначити, що при виробленні основних принципів вітчизняного обліку немає чіткого визначення принципу релевантності інформації. В Законі України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" цій важливій якійсній ознаці інформації відповідає хіба що принцип повного висвітлення, за яким фінансова звітність має містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі. Водночас некоректним, на наш погляд, є акцент на те, що звітність повинна містити "всю інформацію". Принцип релевантності має враховувати ще й обмеження порогу визнання інформації. Тому цілком справедливим є те, що, визначаючи якісні характеристики фінансової звітності, за вимогами Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" фінансова звітність має містити лише доречну інформацію, що впливає на прийняття рішень користувачами.

У розуміння наступної групи показників якісної оцінки облікової інформації, орієнтованої на прийняття рішень, вкладається її надійність. Більшість фахівців під надійністю розуміють те, що облікова інформація повинна найбільш точно та об'єктивно відображати господарські процеси. Вона має бути неупередженою, нейтральною, тобто незалежною від різних чинників чи суб'єктивних суджень. Надійною вважається інформація, яку в будь-який час можна перевірити.

В минулому перевіреною вважалася інформація, якщо дотримувався принцип доказовості. Суть цього принципу зводилась до того, що достовірність будь-якої публічної інформації має бути підтверджена первинними документами, даними облікових реєстрів. Неможливість перевірити походження інформації, довести зацікавленим особам значення того чи іншого показника вважалось або відсутністю обліку, або його фальсифікацією. Згодом було встановлено, що практичне втілення принципу доказовості також може бути упередженим, суб'єктивним. Наприклад, облікова вартість майна фірми залежить від вибору методів їх оцінки чи переоцінки, на значення показника собівартості продукції великий вплив мають обрані способи розподілу та списання непрямих витрат, розміри прибутку можуть бути неоднаковими при застосуванні різних методів визначення обсягів продажу (за методами нарахування чи за оплатою).

Ще одним з важливих правил якісної оцінки інформації є її порівнянність. Міжнародні стандарти замість нього вводять принцип зіставності. Його функції вужчі, ніж принципу порівнянності. Зіставність характеризується як можливість користувачів звітності порівнювати:

- а) фінансові звіти за різні періоди;
- б) фінансові звіти різних підприємств.

У вітчизняній теорії й практиці питанням підвищення якості облікової та звітної інформації також приділяється значна увага. Вона спрямована в основному на вирішення двох важливих завдань:

- наближення національних облікових стандартів з метою трансформації вітчизняної звітності до міжнародних стандартів;
- розробки нових концепцій стосовно публічної звітної інформації з врахуванням динаміки розвитку світової економіки, суспільних запитів, а також можливих загроз.

С. Ф. Голова та В. М. Костюченко як найважливішу умову трансформації вітчизняної фінансової звітності у відповідності з вимогами МСФЗ ставлять принципи порівнянності й суттєвості [8, 212]. О. І. Тивончук, даючи характеристику національним та міжнародним обліковим принципам, наголошує на значні невідповідності в ознаках якості обліку і звітності за НП(С)БО та Концептуальною основою фінансової звітності [14, 261–262]. Такі розбіжності дійсно є суттєвими, вони подані у табл. 1. Але у Концептуальній основі наведено найбільш загальні правила і вимоги до обліку і звітності, тоді як П(С)БО стосуються більш конкретних питань методології та організації обліку і подання його результатів у фінансовій звітності. Узагальнені якісні характеристики облікової та звітної інформації мали б знайти повніше відображення в Законі України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” чи інших нормативних актах.

Таблиця 1

Якісні характеристики звітної інформації

Якісні характеристики	Концептуальна основа фінансової звітності 2010 р.	Проект Концептуальної основи фінан. звітності 2015 р.	НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”	Закон України “Про бухгалт. облік та фінансову звітність в Україні”
Основоположні якісні характеристики				
Повнота	+	+	-	+
Доречність	+	+	+	-
Достовірність	-	-	+	+
Правдиве подання	+	+	-	+
Суттєвість	+	+	+	-
Нейтральність	+	+	-	-
Неупередженість	-	-	+	+
Превалювання сутності над формою	-	+	+	+
Обачність	+	+	+	+
Вільний від помилок	+	+	-	-
Посилювальні якісні характеристики				
Зрозумілість	+	+	+	-
Своєчасність	+	+	+	-
Зіставність	+	+	+	-
Можливість перевірки	+	+	-	-
Загальні обмеження				
Вартісне обмеження	+	+	-	-

На значні розбіжності в методологічних підходах до складання фінансової звітності, її невідповідність Концептуальній основі у різних країнах наголошують й інші автори [13, 176–177]. Зустрічаються різні формати Балансу та Звіту про прибутки і збитки, простежуються відмінності в структурі активу і пасиву Балансу, різні підходи до глибини деталізації окремих статей і показників, часто пріоритетність віддається Звітові про прибутки і збитки, а не інформації з Балансу.

Проте й прийняті варіанти Концептуальної основи не в повній мірі враховують сучасний стан та перспективи подальшого розвитку світових суспільно-економічних відносин. Тому Л. М. Пилипенко підводить якість фінансової звітності під нову парадигму в обліку і розкритті інформації, яка враховує суспільне значення бухгалтерського обліку з повноцінною репрезентацією в системі обліку і звітності інтелектуального потенціалу фірм та компаній, врахуванням соціально-екологічних та етичних аспектів, динамічності розвитку економіки [11, 107].

Р. В. Кузіна критерії якості облікової інформації розглядає з позиції оцінки корисності таких даних та пропонує систему показників визначення корисності бухгалтерської інформації стосовно найбільш важливих об'єктів обліку: основних засобів, нематеріальних активів, запасів, фінансових інструментів, зобов'язань, податку на прибуток і т. д. [12, 297–331].

А. В. Озеран розробила спеціальний алгоритм застосування основоположних якісних характеристик звітної фінансової інформації, в основу якого покладено критерії доречності,

істинного та добросовісного відображення з можливістю перевірки інформації, а також обмеження щодо її застосування [10, 101–103].

М. В. Корягін та П. О. Куцик розглядають бухгалтерський облік та формування на його основі фінансової звітності як окремий самостійний бізнес-процес. “Теперішня бухгалтерська звітність, вважають вони, не повинна концентрувати свою увагу лише на діяльності підприємства та його мікрозовнішньому середовищі, вона має сприяти наданню відповіді на актуальні проблеми функціонування соціально-економічних систем, у тому числі на нагальні соціальні, екологічні та управлінські проблеми” [9, 143].

Висновки. Підводячи підсумок стосовно трактування та наукової інтерпретації якості звітної інформації, слід звернути увагу на різні підходи до вибору критеріїв такої оцінки, хоча вони досить повно подані у розробленій Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку Концептуальній основі фінансової звітності. Це пов'язано з тим, що звітна інформація зорієнтована, головним чином, на користувачів, а не на прийняття рішень. Неоднорідність користувачів, між якими часто виникає конфлікт інтересів, потребують різномірної інформації. Задовольнити усі інформаційні потреби кожного з них складно і безперспективно. Тому пріоритети мають віддаватися якісним характеристикам, орієнтованим на прийняття рішень, про які йшлося раніше. Разом з тим, при проведенні оцінки якості звітної інформації доцільно враховувати й такі нові чинники, як суспільне значення бухгалтерського обліку, необхідність репрезентації в системі фінансової та іншої звітності інтелектуального потенціалу підприємств, врахування соціально-екологічних та етичних аспектів, динамічності розвитку світової економіки.

Список використаних джерел

1. *Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements: approved by the IASC Board in April 1989* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kuar.ru/docs/ifrs/2009/en/framework.pdf>.
2. *The Conceptual Framework for Financial Reporting 2010: issued by the IAS Board in September 2010* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.econ.kyotou.ac.jp/~hujii/myweb/CradSchool%202011%20AccA%20No14.pdf>.
3. *Exposure Draft ED/2015/3 Conceptual Framework for Financial Reporting: issued by the IAS Board in May 2015* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ifrs.org/CurrentProjects/IASBProjects/ConceptualFramework/Documents/Maj%202015/ED_CF_MAJ202015.pdf.
4. Нидлз Б. Принципы бухгалтерского учета / Б. Нидлз, Х. Андерсон, Д. Колдуелл; [пер. с англ.] / под ред. Я.В.Соколова. – 2-е изд. – М. : Финансы и статистика, 1993. – 496 с.
5. Хендриксен Э. С. Теория бухгалтерского учета / Э. С. Хендриксен, М. Ф. Ван Бреда; [пер. с англ.] / под ред. проф. Я.В.Соколова. – М. : Финансы и статистика, 1997. – 576 с.
6. Велш Глен А. Основы финансового обліку / Глен А. Велш, Деніел Г. Шорт; [пер. з англ. О.Мінін, О.Ткач]. – К. : Основы, 1997. – 943 с.
7. *Wolk Harry J. Accounting Theory / Harry J. Wolk, Jere R. Fransis, Michael G. Tearney / 2nd ed. – Boston: PWS-Kent, 1989.*

8. Голов С. Ф. Трансформація фінансової звітності українських підприємств у фінансову звітність за міжнародними стандартами: методичний посібник / С. Ф. Голов, В. М. Костюченко; [4-те видання]. – К: ФПБАУ, 2013. – 268 с.
9. Корягін М. В. Проблеми та перспективи розвитку бухгалтерської звітності: монографія / М. В. Корягін, П. О. Куцук. – К. : Інтерсервіс, 1016. – 276 с.
10. Озеран А. В. Теорія та методологія формування фінансової звітності підприємств: монографія / А. В. Озеран. – К. : КНЕУ, 2015. – 471 с.
11. Пилипенко Л. М. Розвиток концепцій побудови системи публічної звітності корпорацій в умовах постіндустріальної економіки: монографія / Л. М. Пилипенко. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2016. – 336 с.
12. Кузіна Р. В. Корпоративний облік і звітність в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку: моногр. / Р. В. Кузіна. – Херсон : Гринь Д. С., 2015. – 416 с.
13. Даньків Й. Я. Облікова інформація в системі управління інвестиційною діяльністю / Й. Я. Даньків, Я. Д. Крупка, М. Я. Остап'юк, О. М. Гетьман // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2014. – С. 173–178. – (Сер. “Економіка”. Вип. 2 (43)).
14. Тивончук О. І. Якісні характеристики обліково-звітної інформації / О. І. Тивончук // матер. III Міжнародної наук.-практ. конф. “Обліково-аналітичне забезпечення системи менеджменту підприємства”. – Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2017. – С. 262–263.

References

1. Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements: approved by the IASC Board in April 1989, from <http://kuap.ru/docs/ifrs/2009/en/framework.pdf> [in English].
2. The Conceptual Framework for Financial Reporting 2010: issued by the IAS Board in September 2010, from <http://www.econ/kyotou.ac.jp/~hujii/myweb/CradSchool%202011%20AccA%20No14.pdf> [in English].
3. Exposure Draft ED/2015/3 Conceptual Framework for Financial Reporting: issued by the IAS Board in May 2015, from http://www.ifrs.org/CurrentProjects/IASBProjects/ConceptualFramework/Documents/Maj%202015/ED_CF_MAJ202015.pdf [in English].
4. Needls B., Anderson Kh., Caldwell D. Printsipy bukhhaltenskogo ucheta [Principles of Accounting]. 2nd edition. Moscow: Finansy i statistika, 1993, 496 p. [in Russian].
5. Hendriksen E. S., Van Breda M.F. Teoriia bukhhaltenskogo ucheta [Theory of Accounting]. Moscow: Finansy i statistika, 1997, 576 p. [in Russian].
6. Welsch G.A., Short D.G. Osnovy finansovoho obliku [Fundamentals of Financial Accounting]. Kyiv: Osnovy, 1997, 943 p. [in Ukrainian].
7. Wolk H. J., Fransis J.R., Tearney M.G. Accounting Theory, 2nd ed. Boston: PWS-Kent, 1989 [in English].
8. Holov S. F., Kostiuchenko V.M. Transformatsiia finansovoi zvitnosti ukrainskykh pidpriemstv u finansovu zvitnist za mizhnarodnyimi standartamy: metodychnyi posibnyk [Transformation of financial reporting of Ukrainian enterprises in accordance with international standards: a study guide]. Kyiv: FPBAU, 2013, 268 p. [in Ukrainian].

9. Koriahin M. V., Kutsyk P.O. Problemy ta perspektyvy rozvytku bukhhalterskoi zvitnosti: monohrafiia [Challenges and prospects of accounting reporting development; a monograph]. Kyiv: Interservis, 2016, 276 p. [in Ukrainian].
10. Ozeran A. V. Teoriia ta metodolohiia formuvannia finansovoi zvitnosti pidpriemstv: monohrafiia [Theory and methodology of the formation of financial reporting in enterprises: a monograph]. Kyiv: KNEU, 2015, 471 p. [in Ukrainian].
11. Pylypenko L. M. Rozvytok kontseptsii pobudovy systemy publichnoi zvitnosti korporatsii v umovakh postindustrialnoi ekonomiky: monohrafiia [The development of the concept of public reporting of corporations in post-industrial economy: a monograph]. Lviv: Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniky, 2016, 336 p. [in Ukrainian].
12. Kuzina R. V. Korporatyvnyi oblik i zvitnist v Ukraini: suchasnyi stan i perspektyvy rozvytku: monohrafiia [Corporate Accounting and Reporting in Ukraine: the current state and future: a monograph]. Kherson: Hrin D. S., 2015, 416 p. [in Ukrainian].
13. Dankiv Y. Ya., Krupka Ya.D., Ostapiuk M.Ya., Hetman O.M. Oblikova informatsiia v systemi upravlinnia investytsiinoiu diialnistiu [Accounting information in the management of investment]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu: seriia "Ekonomika" – Scientific Bulletin of Uzhhorod University: Series "Economics"*, 2014, Issue 2(43), pp. 173-178 [in Ukrainian].
14. Tyvonchuk O. I. Yakisni kharakterystyky oblikovo-zvitnoi informatsii [Qualitative characteristics of accounting and reporting information]. Materialy III Mizhnarodnoi nauk.-prakt. konf. "Oblikovo-analitychne zabezpechennia systemy menedzhmentu pidpriemstva" [Proceedings of the 3rd International research and practice conference "Accounting and analytical provision of managing an enterprise"]. Lviv: Vyd-vo Lvivskoi politekhniky, 2017, pp. 262-263 [in Ukrainian].

Редакція отримала матеріал 23 травня 2017 р.